

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, van,
nr. IENW/BSK-, tot wijziging van de Regeling spoorwegpersoneel 2011 in verband
met het aanvullen van de medische eisen voor machinisten, regels inzake het
erkennen van beroepskwalificaties van examinatoren, het aanwijzen van
grensoverschrijdende baanvakken en enige wetstechnische wijzigingen

HOOFDDIRECTIE
BESTUURLIJKE EN
JURIDISCHE ZAKEN

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op artikel 33 van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties en de
artikelen 5, derde lid, en 9, eerste en tweede lid, van het Besluit
Spoorwegpersoneel 2011;

BESLUIT:

Artikel I

De Regeling Spoorwegpersoneel 2011 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. De begripsomschrijving bij het begrip arts-deskundige komt te luiden: een arts
die aantoonbaar deskundig is op één of meer van de in de bijlagen 1, 2 en 3
aangegeven medische terreinen.

2. Er wordt een begrip en bijbehorende begripsomschrijving in alfabetische
volgorde toegevoegd, luidende:

de minister: de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

B

In de artikelen 6, eerste lid, 8, eerste lid, 9, eerste en tweede lid, en 10, wordt
"Onze Minister" vervangen door: de minister.

C

Na paragraaf 3 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

§3a Aanwijzing baanvakken voor grensoverschrijdende treindiensten

Artikel 6a

De volgende baanvakken worden aangewezen als baanvakken voor
grensoverschrijdende treindiensten als bedoeld in artikel 5, derde lid, van het
Besluit:

- a. Bad Nieuweschans – Duitse grens;
- b. Oldenzaal – Duitse grens;
- c. Enschede – Duitse grens;
- d. Zevenaar – Duitse grens;
- e. Valburg – Duitse grens;

- f. Venlo – Duitse grens;
- g. Heerlen – Duitse grens;
- h. Maastricht (Visé)- Belgische grens;
- i. Roosendaal – Belgische grens;
- j. Terneuzen – Belgische grens; en
- k. Breda – Belgische grens (HSL-Zuid).

D

Artikel 7 komt te luiden:

Artikel 7

Deze paragraaf is van toepassing op een aanvraag van een migrerende beroepsbeoefenaar tot het verkrijgen van een erkenning van beroepskwalificaties voor de toegang tot de uitoefening van:

- a. een veiligheidsfunctie als bedoeld in artikel 2, onderdelen c tot en met f, van het Besluit;
- b. het vak van examiner als bedoeld in artikel 7a, tweede lid, van het Besluit.

E

Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt na “De aanvraag” een zinsnede ingevoegd, luidende: voor een erkenning als bedoeld in artikel 7, aanhef en onder a,.
2. Er wordt een derde toegevoegd, luidende:
3. De aanvraag voor een erkenning als bedoeld in artikel 7, aanhef en onder b, bevat de documenten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdelen a tot en met c, van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties.

F

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In artikel 1 wordt na “migrerende beroepsbeoefenaar” een zinsnede ingevoegd, luidende: , bedoeld in artikel 7, aanhef en onder a,.
2. Onder vernummering van het tweede tot derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
 2. Indien de documenten, genoemd in artikel 8, derde lid, niet aantonen dat de migrerende beroepsbeoefenaar, bedoeld in artikel 7, aanhef en onder b, beschikt over grondige kennis van de relevante examenmethodes en examendocumenten, bedoeld in artikel 8, derde lid, onder b, van Besluit 2011/765/EU, stelt de minister vast op welk gebied de migrerende beroepsbeoefenaar een aanpassingsstage doorloopt of een proeve van bekwaamheid aflegt, alsmede de termijn waarbinnen dit geschiedt.

G

In Bijlage 1 wordt, onder vernummering van onderdeel 10 tot onderdeel 11, een onderdeel ingevoegd, luidende:

10. Psychiatrische aandoeningen

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Doorgemaakte psychosen of, meer in het algemeen, perioden met ernstige oordeels- en kritiekstoornissen, al dan niet samenhangend met een bipolaire stoornis of manie in engere zin, maken meestal ongeschikt voor de uitoefening van een veiligheidsfunctie. Overleg met dan wel nader onderzoek door een artsdeskundige, is noodzakelijk.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2019.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

TOELICHTING

Algemene toelichting

Inleiding

Deze wijzigingsregeling wijzigt de Regeling spoorwegpersoneel 2011 op de volgende punten:

- a) De eisen aan de medische geschiktheid van machinisten wordt uitgebreid. Dit gebeurt door een aanvulling van het toetsingskader met psychiatrische eisen.
- b) De afzonderlijke erkenning voor arts-deskundigen wordt geschrapt. Het kunnen beschikken over een arts deskundigen zal onderdeel worden van de erkenning van keuringsinstituten.
- c) Er worden baanvakken voor grensoverschrijdende treindiensten aangewezen waar de infrastructuurbeheerder machinisten kan vrijstellen van de in de Machinistenrichtlijn gestelde taaleis. Dit in overeenstemming met de Machinistenrichtlijn.
- d) Een wijziging van het Besluit spoorwegpersoneel 2011 (Stb. 2018, ...) wordt uitgewerkt. Hierin is voorzien in de mogelijkheid om personen die al in andere lidstaten als examinator zijn erkend, ook in Nederland te erkennen.
- e) Een aantal wetgevingstechnische onvolkomenheden wordt hersteld.

Hoofdpijnen van de Regeling

a. Toetsingskader met psychiatrische eisen

Personen die binnen het hoofdspoorwegverkeersysteem een veiligheidsfunctie uitvoeren, moeten voldoen aan de eisen, genoemd in artikel 49 van de Spoorwegwet. Het gaat hier, ingevolge artikel 2 van het Besluit spoorwegpersoneel 2011 om machinisten (met volledige of beperkte bevoegdheid), rangeerders, wagencontroleurs en treindienstleiders (met volledige of minimale bevoegdheid).

De eisen houden onder andere in dat personen medisch en psychologisch geschikt moeten zijn voor hun taak. Dit moet worden vastgesteld door een erkend keuringsinstituut, aldus artikel 50 van de Spoorwegwet. Om erkend te worden moet het instituut beschikken over een onafhankelijke organisatie en expertise, aldus artikel 19 van het Besluit spoorwegpersoneel 2011.

In de Regeling spoorwegpersoneel 2011 zijn eisen gesteld aan de psychiatrische gesteldheid van treindienstleiders met volledige bevoegdheid en minimale bevoegdheid (bijlagen II en III bij de regeling). Voor rangeerders en machinisten zijn deze eisen echter niet opgenomen. Het stellen van eisen aan de psychiatrische gesteldheid van deze groep veiligheidsfunctionarissen werd echter wel noodzakelijk geacht.

Deze wijziging betekent niet dat machinisten die al zijn gekeurd, meteen moeten worden herkeurd. In artikel 11, eerste lid, van het Besluit spoorwegpersoneel 2011 staat dat een machinist die nog geen 55 is, iedere drie jaar een nieuwe

verklaring van medische geschiktheid moet aanvragen. Machinisten ouder dan 55 moeten ieder jaar een nieuwe verklaring aanvragen. De psychiatrische eisen worden bij de eerstvolgende keuring gehanteerd.

b. Vervallen van erkenning van arts-deskundigen

Het wordt niet langer nodig geacht om de arts-deskundige afzonderlijk te erkennen. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) beoordeelt immers de expertise van keuringsinstituten in het kader van de erkenning van deze instituten. Hierbij wordt mede beoordeeld of het betrokken instituut kan beschikken over arts-deskundigen. Dit zal in een beleidsregel nader worden uitgewerkt.

Op het moment van inwerkingtreding is één groep van arts-deskundigen erkend. Deze erkenning blijft van belang, ook na wijziging van de Regeling spoorwegpersoneel. Deze erkenning is immers een bewijs van bekwaamheid van de betrokken arts-deskundigen. Als een keuringsinstituut over de diensten van deze arts-deskundigen kan beschikken, dan speelt dit een belangrijke rol in de beoordeling van de expertise van het keuringsinstituut. Ook dit zal in een beleidsregel van de ILT worden uitgewerkt.

c. Aanwijzen baanvakken voor grensoverschrijdende treindiensten

Op grond van artikel 5, derde lid, van het Besluit spoorwegpersoneel 2011 kunnen grensbaanvakken worden aangewezen waarop de beheerder vrijstelling kan verlenen van de taaleis uit bijlage VI bij de Machinistenrichtlijn om de taal van het land waarin de infrastructuur is gelegen te kunnen begrijpen en te kunnen communiceren op niveau B1 van het gemeenschappelijk Europees referentiekader voor talen (CEFR) van de Raad van Europa.

Deze mogelijkheid, alsmede de procedures waaraan voldaan moet worden, staan in punt 8, derde lid, van bijlage VI bij de Machinistenrichtlijn. Met de wijziging van artikel 5 van het Besluit spoorwegpersoneel 201 en de aanwijzing van de baanvakken, wordt deze vrijstellingsmogelijkheid uit de Machinistenrichtlijn geactiveerd.

De grensoverschrijdende trajecten die worden genoemd sluiten aan op de infrastructuur in landen waar Duits en Frans wordt gesproken. Met name het goederenvervoer heeft baat bij deze maatregel omdat buitenlandse machinisten dan gemakkelijker de grens met Nederland kunnen overgaan.

d. Erkenning van examinatoren

Ingevolge artikel 7a, tweede lid (nieuw), van Besluit spoorwegpersoneel 2011 kan de minister (in mandaat de VVRV) een persoon in twee gevallen erkennen als examinator: ten eerste wanneer iemand in het bezit is van een beoordeling waaruit blijkt dat de kandidaat voldoet aan het bepaalde in de hoofdstukken 1 en 3 van het Besluit 2011/765/EU en ten tweede wanneer de beroepskwalificaties van een examinator uit een andere lidstaat worden erkend overeenkomstig artikel 5 van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties.

In de uitvoeringspraktijk bleek het onduidelijk in welke gevallen een in een andere lidstaat erkende examinator ook in Nederland kan worden erkend. Met deze regeling, ter uitvoering van artikel 33, eerste lid, van de Algemene erkenning EU-beroepskwalificaties, wordt de procedure verduidelijkt. Daarnaast wordt aangegeven in welke gevallen de examinator uit een andere lidstaat een aanpassingsstage of proeve van bekwaamheid moet verrichten alvorens de examinator erkend kan worden.

Verhouding tot Europese regelgeving

Toetsingskader met psychiatrische eisen

Twee Europese regelingen zijn van toepassing op de medische eisen die worden gesteld aan spoorwegpersoneel en de instantie door welke een medische keuring moet worden uitgevoerd: de Machinistenrichtlijn en de TSI exploitatie en verkeersleiding.

Richtlijn 2007/59/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 inzake de certificering van machinisten die locomotieven en treinen op het spoorwegsysteem van de Gemeenschap besturen (hierna: de Machinistenrichtlijn) is van toepassing op machinisten. Om een machinistenvergunning te krijgen dient een machinist te voldoen aan de medische eisen uit Bijlage II bij de Machinistenrichtlijn. Uit artikel 4, eerste lid, onder a, en artikel 11, tweede lid, van de Machinistenrichtlijn blijkt het hier te gaan om minimumeisen. Het staat Nederland dan ook vrij om aanvullende eisen te stellen aan de psychiatrische geschiktheid. Uiteraard dient Nederland wel, ingevolge artikel 9, tweede lid, van de Machinistenrichtlijn machinistenvergunningen die zijn afgegeven in andere landen volgens de daar geldende eisen, te accepteren. Ingevolge artikel 20, tweede lid, in verbinding met artikel 11, tweede lid, van de Machinistenrichtlijn, bestaat in Nederland een systeem van erkenningen door de minister van onder andere de keuringsinstituten die de medische en psychologische geschiktheid testen. De erkenning moet geschieden op grond van criteria van onafhankelijkheid, bekwaamheid en onpartijdigheid.

Besluit 2012/757/EU van de Commissie van 14 november 2012 betreffende de technische specificaties inzake interoperabiliteit van het subsysteem exploitatie en verkeersleiding van het spoorwegsysteem in de Europese Unie en tot wijziging van Beschikking 2007/756/EG (hierna: TSI exploitatie en verkeersleiding) is van toepassing op andere veiligheidsfunctionarissen dan machinisten. Ook hierin zijn medische eisen opgenomen. Ook hier gaat het om minimumeisen, aldus paragraaf 4.7.4 van de TSI exploitatie en verkeersleiding. Ten overvloede wordt hier opgemerkt dat de TSI exploitatie en dienstleiding is gewijzigd met Verordening 2015/995/EU.¹

Erkenning van examinatoren

Het juridisch kader voor de erkenning van examinatoren wordt gevormd door de Machinistenrichtlijn en door een Besluit en Aanbeveling van de Europese Commissie.²

Artikel 25, tweede lid, van de Machinistenrichtlijn, geeft aan dat examens in het kader van machinistenvergunning en bevoegdheidsbewijs plaatsvinden onder

¹ Verordening (EU) 2015/995 van de Commissie van 8 juni 2015 tot wijziging van Besluit 2012/757/EU betreffende de technische specificaties inzake interoperabiliteit van het subsysteem exploitatie en verkeersleiding van het spoorwegsysteem in de Europese Unie

² Besluit van de Commissie van 22 november 2011 inzake criteria voor de erkenning van opleidingscentra voor treinbestuurders, inzake criteria voor de erkenning van examinatoren van treinbestuurders en inzake criteria voor de organisatie van examens overeenkomstig Richtlijn 2007/59/EG van het Europees Parlement en de Raad; Aanbeveling van de Commissie van 22 november 2011 betreffende de procedure voor de erkenning van opleidingscentra en examinatoren voor treinbestuurders overeenkomstig Richtlijn 2007/59/EG van het Europees Parlement en de Raad.

toezicht van een bevoegde, overeenkomstig artikel 20 van de Machinistenrichtlijn erkende of geaccrediteerde examiner. De bevoegdheid is conform artikel 19, eerste lid, onder d, van de Machinistenrichtlijn bij de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (in mandaat de stichting Veiligheid & Vakmanschap Railvervoer, hierna: VVRV) neergelegd.

In deze regeling wordt, overeenkomstig de Algemene wet erkenningen EU-beroepskwalificaties, de procedure ingericht voor de erkenning van de beroepskwalificaties van examinatoren die in andere lidstaten zijn erkend.

Uitvoering

De bevoegdheden inzake de procedure ter erkenning van de beroepskwalificaties van migrerende examinatoren zal worden gemandateerd aan de Stichting Veiligheid en Vakmanschap Railvervoer (hierna: VVRV). Aan de VVRV zijn ook de bevoegdheden inzake het erkennen van beroepskwalificaties van veiligheidsfunctionarissen gemandateerd. Het mandaatbesluit VVRV zal hiertoe worden aangepast.

Toezicht en handhaving

De ILT houdt, ingevolge artikel 69 Spoorwegwet en het Besluit aanwijzing toezichthouders spoorwegen, toezicht op de activiteiten van de keuringsinstituten.

Mocht blijken dat een examiner zijn/haar kennis niet actueel houdt, dan kan in het uiterste geval de erkenning worden geschorst of ingetrokken. Dit overeenkomstig artikel 7, vijfde lid, onder b (nieuw) van het Besluit Spoorwegpersoneel 2011 en de aanbevelingen 41 tot en met 46 van Aanbeveling 2011/766/EU.

Financiële gevolgen

De wijzigingen van de Regeling spoorwegpersoneel 2011 leiden voor de spoorwegondernemingen niet tot nadelige financiële gevolgen. De uitbreiding van het toetsingskader medische eisen die worden gesteld aan machinisten en rangeerders leidt niet tot extra keuringen, maar slechts tot een uitbreiding van bestaande medische keuringen. Het aantal keuringen is in de Machinistenrichtlijn voorgeschreven. Daarvan wordt niet afgeweken.

De eenvoudiger taaleis op grensbaanvakken maakt de situatie zoals die bestond voor 2007 weer toepasbaar. Hiermee wordt een oude, werkbare situatie hersteld. Machinisten uit Duitsland en België, die niet volledig aan de taaleis voldoen, kunnen in Nederland doorrijden tot het eerstvolgende station vanaf de grens gemeten. Dat maakt voor de spoorwegondernemingen de inzet van personeel eenvoudiger.

De wijziging in het systeem van erkenningen van examinatoren voor machinistenexamens die al in andere lidstaten van de EU zijn erkend leidt evenmin tot extra lasten voor het bedrijfsleven. De nieuwe regels over het proces van erkenning van examinatoren zijn een nadere duiding van een proces dat al werd gevolgd.

Advies en consultatie

Belangstellenden hadden de mogelijkheid om door middel van internetconsultatie op de ontwerpregeling te reageren. De VVRV, ILT en ProRail hebben een toets uitgevoerd inzake handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid (HUF-toets). Daarnaast is een ontwerp van het onderhavige Besluit voorgelegd aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR). De ATR heeft een advies uitgebracht.

In deze paragraaf worden achtereenvolgens de consultatiereacties, de HUF-toetsen en het ATR-advies besproken.

6.1 Consultatiereacties

PM

6.2 HUF-toetsen

Inspectie Leefomgeving en Transport

PM

De VVRV

De VVRV heeft geoordeeld dat het concept goed uitvoerbaar is en heeft verder geen inhoudelijke opmerkingen gegeven.

ProRail

Ten aanzien van de baanvakken die worden aangewezen heeft ProRail verzocht om ook een aantal baanvakken tussen België (Vlaanderen) en Nederland aan te wijzen. Aan dit verzoek is voldaan.

Inwerkingtreding

De regeling treedt in werking op het moment waarop ook de inwerkingtreding van de wijzigingen van de Spoorwegwet en het Besluit spoorwegpersoneel 2011 zijn voorzien: 1 januari 2019.

Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL I

A

Het begrip en daarbij horende begripsomschrijving van arts-deskundige wordt gewijzigd. Deze deskundigen worden niet langer door de Minister (in mandaat de ILT) erkend. Om te worden erkend moet een keuringsinstituut immers aantonen dat het beschikt over expertise. Het staat het keuringsinstituut vrij dit zelf te regelen.

Het begrip 'de minister' dient te worden gedefinieerd als de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

B

Het betreft hier een verbetering van een wetstechnische omissie.

C

In een nieuw artikel 6a worden de grensbaanvakken aangewezen waarvoor de infrastructuurbeheerder vrijstelling kan verlenen van de taaleis uit de Machinistenrichtlijn.

D

Paragraaf 4 bevatte al bepalingen over de erkenning van beroepskwalificaties van veiligheidsfunctionarissen op het spoor (anders dan machinisten). Hier worden bepalingen over de erkenning van beroepskwalificaties van examinatoren aan toegevoegd.

E

In artikel 8, derde lid, wordt gespecificeerd welke documenten een examinerator moet overleggen alvorens de aanvraag tot erkenning van zijn of haar beroepskwalificaties in behandeling kan worden genomen.

F

Volgens artikel 11, eerste lid, onder b, van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties kan een minister eisen dat een migrerende beroepsbeoefenaar een aanpassingsstage doorloopt of een proeve van bekwaamheid aflegt, indien het beroep gereguleerde werkzaamheden omvat die niet bestaan in de lidstaat waaruit een de migrerende beroepsbeoefenaar afkomstig is. Dit verschil moet worden gekenmerkt door een opleiding die in Nederland is vereist en wezenlijk verschilt van de opleiding in een andere lidstaat. Dit kan bij examinatoren het geval zijn. Ingevolge artikel 8, onder b, moet een examinerator kennis hebben van relevante examenmethodes en examendocumenten. Deze methodes en documenten verschillen per lidstaat. Zij hebben immers de bevoegdheid deze zelf vast te stellen. Dit punt maakt dan ook onderdeel uit van het examen die een examinerator aflegt. In een andere lidstaat zal dit mogelijk niet het geval zijn. Daarom wordt in artikel 9 geregeld dat, indien een dergelijke discrepantie wordt vastgesteld, een aanpassingsstage of proeve van bekwaamheid kan worden vereist.

G

In bijlage 1 wordt een onderdeel inzake psychiatrische aandoeningen toegevoegd. Hierdoor gelden deze eisen nu ook voor rangeerders en machinisten.

ARTIKEL II

Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,